No. 286

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- Zaturdag COURANT, en Wetenschappelijk Blad.

1833.

30 November.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, gelet op het Besluit van Z. E. den Heere Gouverneur der Provincie *Noord Braband*, van den 15 November 1833 n°. 3, Afd. Militaire Zaken (Prov. blad n°. 131), nopens de Verloven verleend aan Manschappen der Mobiele Schutterij. Brengen dien ten gevolge ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat alle Manschappen der Mobiele Schutterij, die bij de dagteekening der aanschrijving van het Departement van Oorlog, van den 20 *Junij* ll. n°. 41. (Zie Prov. blad no. [illegible]) [illegible] werden van den *doorloopend* twee maandelijksch verlof [illegible] worden, als in het *onbepaald*, verlof te deelen, doch dat daarentegen door diegenen aan wien, *sedert opgenoemde dagteekening*, een doorloopend twee maandelijks verlof is verleend, willen zij in het genot daarvan gehandhaafd blijven, telken twee maanden, en altoos ten minste *veertien dagen* vóór het verstrijken van het verlof, de vereischte aanvragen tot verlenging van hetzelve, onder overlegging van de vereischte verklaring van het Gemeente-Bestuur, *regtstreeks aan den Chef van het Korps* zullen behooren te worden toegezonden; zijnde de respective Chefs der Korpsen door het Departement van Oorlog, ter bespoediging in deze, gemagtigd, om, daartoe termen zijnde, de verlenging van het verlof in te willigen."

BREDA, den 28sten November 1833.

DE ROIJ, Vt.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad
H. W. SCHAVIKENS.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Bij Besluit van Z. M., van 23 dezer, zijn bij het wapen der Artillerie de volgende benoemingen gedaan:

Aan. I. Bij den staf: tot 2de kapitein de 1ste luit. Verschoor van Nisse van het 3de bat. Art. N. M.

Bij het 1ste bat. Veld-Art.: tot 1ste kapit. de 2de kapit. Wassenaar, van het 1ste bat. Veld-Art.; tot 1ste luits., de 2de luits. Eymaal en Wassenaar.

Bij het 3de bat. Veld-Art.: tot 2de kapit. de 1ste luit. Verschoor van het bat.; tot 1ste luits. de 2de luits. Ewijk, Steinmetz en Verschuur allen van het bat.; tot 2de luit. de sergts. titul. Bloys van Treslong en Feuilleteau de Brain.

Bij het korps Rijdende Artillerie: tot kapit. de 2de kapit. Köhl; tot 1ste luits. de 2de luits. Spandaw, Maas, de Bruin en Elout, allen van het korps.

Bij het korps Vrijwillige Artilleristen; tot kapit. de 2de kapit. Engelberts van 't 3de bat. Veld Art.; tot 2de kapit. de 1ste luit. Camp; tot 1ste luit. de 2de luit. Preuschen beide van het bat.; tot 2de luit. de wachtmr. Comté van 't korps Rijd. Art.

Bij het 8de bat. Art. N. M.: tot kapit. de 2de kapit. Snellen, van het bat.; tot 2de kapit. de 1ste luit. Greuve van het 6de bat. Art. N. M.; tot 1ste luits. de 2de luits. de Flines, Knick en Keurenaar van het bat.; tot 2de luits. de sergts. Bouwens en Vrede van 't 1ste bat. Veld-Art.

Bij het 4de bat. Art. N. M.: tot 1ste luit. de 2de luit. In de Betou van het bat.

Bij het 6de bat. Art. N. M.: tot kapit. de 2de kapit. Vergroesen van 't 3de bat. Veld-Art.; tot 2de luit. de sergt. de Veye van 't 1ste bat. Veld-Art. en de fourier Pape, van de Rijd. Art.

Bij het bat. Transpt.-Trein: tot 1ste luit. de 1ste luit. tit. Ubbens; tot 2de luit. à la suite, de wachtm. Bosch, beide van het bat.

Bij de Art. in de O. Indien: tot 2de luits. de kadet sergt. van Steil en de sergt. Calkoen, van 't 4de bat Art. N. M.

Art. II. Aan den 1sten luit. Collet van het 3de bat. het traktement van 1sten luit. verleend.

Aan. III. *Rangschikking* der 2de luits.: 1 Bloys van Treslong; 2 Feuilleteau de Brain; 3 Bouwens; 4 Vrede; 5 de Vrij; 6 Pape; 7 Comté.

Overplaatsingen: bij het 1ste bat. Veld-Art. de 2de kapit. Flugi (doch verblijft in Zeeland); bij hetzelfde bat. de luit. Van Oldenbarneveld genaemd Witte Tullingh van de Transpt.-Trein; bij het 3de bat. N. M. de kapit. van Speicher, van de vrijw. Art.; bij het 3de bat. Veld-Art. de 2de kapit. de Haan; bij den Staf der Art. de luit.-kol. Tengbergen en de 2de kapit. Stieltjes.

— In de zitting der belgische afgevaardigden van gisteren, heeft de heer *Angillis* het rapport der centrale sectie over het budget overgelegd; de discussien zijn tegen aanstaanden maandag bepaald, evenzoo ook die over het voorstel van den heer *Rodenbach*, betreffende de vreemde linnen. In deze zitting zijn nog door den minister van justitie aangeboden, een nieuw ontwerp over de naturalisatie en een over de tractementen der militaire auditeurs.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren waren genoteerd: Belg. 96¼; 96; Metall. 96⅛; Sp. perpet. 57⅜; 3 pCt. 57; Uitgest. 11⅛; Sicilk. 90¼; Rom. L. 90.

FRANKRIJK

Parijs, den 26sten November.

Volgens de ministeriele dagbladen, heeft de telegraaf gisteren uit Bayonne de tijding overgebragt, dat de insurgenten Tolosa hadden verlaten en deze plaats op den 24sten door *El Pastor* was bezet. Voorts had men door eenen eigenhandigen brief van den generaal *Castagnon*, van den 18den, de volgende bijzonderheden vernomen, omtrent den uitval, dien de bezetting den vorigen dag, aan de zijde van Ernani deed.

„De insurgenten hadden eene hoogte bezet, welke moeijelijk te naderen was, en tot eene hardnekkige verdediging gelegenheid gaf; doch de uitlasting van een enkele granaat in hun midden deed hen op de vlugt. Zij hebben een honderdtal dooden achtergelaten, waaronder een hunner bevelhebbers, schijnt *Larragnaga*, officier bij de Koninklijke vrijwilligers. Een ander hunner aanvoerders is gevaarlijk gekwetst en heeft kort daarop den geest gegeven. Hun opperbevelhebber don *Ignazio Lardezabal*, was de eerste die de vlugt nam. Onder de lijken heeft men onderscheidene priesters gevonden. Er zijn niet meer dan een dertigtal gevangenen gemaakt, daar de kavallerie de vlugtelingen, om de gesteldheid van den grond niet konde vervolgen."

Eenige officieren der insurgenten hebben op Fransch grondgebied de wijk genomen, en zullen naar het midden van het rijk worden overgebragt. Het schijnt dat ook te Bilbao eenige ontsteltenis heerschte, daar men ook van daar vlugtelingen heeft zien aankomen.

Het is de openbare aandacht niet ontgaan, dat er bij deze onderscheidene berigten, met geen enkel woord van de bezetting van Vittoria gesproken wordt; en zulks valt te meer in 't oog, wanneer men in het half ministerieel *Journal des Débats* leest, dat ook de redactie van dit dagblad zich verwondert, dat men van eene zoo gewigtige gebeurtenis geene meer zekere en omstandige berigten heeft ontvangen, en zich, behalven op eenige losse geruchten, op de waarschijnlijkheid beroept, dat het leger van den generaal *Sarsfield* eindelijk eene beslissende operatie zal hebben ondernomen.

Het *Ménorial Bordelais* van den 22sten, vermeent de waarheid der tijding niet in twijfel te mogen trekken, doch vindt daarvoor geene andere reden, dan dat eenige vlugtelingen dezelve naar St. Sebastiaan overbragten, en dat van daar een der adjudanten van den generaal *Castagnon* naar Bayonne kwam, met eene zending bij den generaal *Harispe* belast, waarvan het doel echter niet is bekend geworden, terwijl men van eldera uit bijzondere bronnen weet, dat er te St. Sebastiaan, zelfs in den avond van den 22sten, nog geene officiele kennisgeving was publiek gemaakt en dus waarschijnlijk ook geene stellige tijding ontvangen.

Overigens maakt het laatstgenoemd dagblad nog melding van een ander voordeel, dat in de nabijheid van Burgos op de insurgenten zoude zijn behaald. Zekere *Sant Jago Villalobos*, die zich aan 't hoofd van ongeveer 3000 man te Cerbiras, de Aquiles bevond, werd aldaar namelijk door een detachement kavallerie, onder het geleide van den generaal *Wall*, geheel onverwacht aangetast. Zijne troepen ongewapend overvallen, waren niet in staat weerstand te bieden; een groot aantal werd er in den strijd gedood, 7 a 800 gevangen gemaakt, doch voor 't grootste deel na den slag om 't leven gebragt, terwijl de overigen zich door de vlugt hadden gered, en zulk eenen schrik hadden verspreid, dat de geheele omtrek van insurgenten gezuiverd scheen.

Merino, die volgens vroegere berigten op den 15den eene beslissende nederlaag onderging, heeft, zonderling genoeg, twee dagen later eene proclamatie aan de bewoners van Burgos uitgevaardigd, waarbij hij hen aanspoort om zich voor don *Carlos* te verklaren, de soldaten bij hen in bezetting voor denzelfde partij te winnen, en dus de stad in zijne handen te leveren; doch zoo dit laatste niet gelukken mogt, dezelve te verlaten, om zich voor de rampen te behoeden, welke het gevolg zouden zijn van den aanval, dien hij eerstdaags meende te ondernemen.

— De *Moniteur* houdt heden een rapport van den generaal *Uzer*, over eene verkenning welke van Bonna naar de zijde van Constantine door hem is ondernomen. Aan het hoofd van 600 ruiters en met vier stukken geschut, is hij tot Sidi-Amark, op tien mijlen afstands van Bonna, doorgedrongen, en is over 't algemeen door de Arabieren met vriendschaps-betuigingen ontvangen.

— De berigten uit Italie vermelden, dat het plan tot het vormen van een bondgenootschap, waarvan voor eenigen tijd stellig gesproken werd, indien het al immer heeft bestaan, thans geheel is opgegeven.

— De ontevredenheid onder de werklieden schijnt ook in de belangrijkste fabriekstad, St. Etienne, te zijn doorgedrongen. Immers men is daar voor ongeregeldheden bevuchtt, en heeft 1500 man van de bezetting van Lyon derwaarts ontboden.

— De fondsen waren heden (26 *November*) gesteld: 5 pCt. kont. 102,65; op tijd 102,60; 3 pCt. kont. [illegible] op tijd 71,50; Nap. renten kont. en op tijd 91,75; Sp. per[illegible] op tijd 62¼; 3 pCt. kont. 36¼; op tijd 36⅜; Corte[illegible]

ENGELAND.

LONDEN, den 25sten November.

De gevolmagtigden der vijf mogendheden hebben eene bijeenkomst aan het ministerie van buitenlandsche zaken gehad, welke onderscheidene uren heeft geduurd.

De Nederlandsche gezant, de heer *Dedel*, begeeft zich voor eenige weken naar zijn vaderland. Gedurende zijne afwezendheid zal de konsul-generaal, de heer *May*, de functien van zaakgelastigden waarnemen.

Lord *Durham* vertrekt eerlang naar het vaste land, om aldaar den winter door te brengen.

— De ministeriele *Globe* bevestigt, dat de koningin-regentes van Spanje, aan de strijdende partijen in Portugal het voornemen heeft te kennen gegeven, om in overeenstemming met het Engelsch bestuur als bemiddelaar tusschen beide te treden, doch zegt er bij, dat het Engelsch gouvernement zich tot nu toe niet over dit voorstel beslissend heeft uitgelaten, hoezeer er welligt iets van dien aard zal plaats hebben.

— Ter beurze van heden waren genoteerd: de 3 pCt. gecons. 88; Portugal 69½; Holl. Werk. Schuld 49⅝.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten November.

Bij *Zr. Ms.* besluit van 10 dezer, N°. 61, zijn de navolgende benoemingen gedaan: tot substitut officier bij de regtbank van 1sten aanleg te Deventer, Mr. *G. J. Bruce*; tot regter in de regtbank van 1sten aanleg te Eindhoven, Mr. *Jan Verstolk*; tot substitut officier bij de regtbank van 1sten aanleg te Groningen, Mr. *Menno Schaaf Gratama*; in de regtbank van 1sten aanleg te Goes, tot regter ter instructie, Mr. *G. van IJsselstein*; tot regter, Mr. *M. Verbrugge*.

Nog is bij besluit van Z. M. van 19 dezer, benoemd tot procureur bij de regtbank van eersten aanleg te 's Hertogenbosch, de heer *G. C. Henebiens*.

— Volgens bericht uit Berlijn, worden HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden den 28sten te Magdeburg en den volgenden dag te Berlijn verwacht.

— Onder de troepen van het leger te velde, bijzonder onder die van de 3de divisie, zullen met den 2dan van de volgende maand weder eenige kantonnements-veranderingen plaats hebben.

— Uit Utrecht schrijft men, dat aldaar gisteren, — zijnde de dag, den nacht volgende op welken voor twintig jaren de Franschen, bij de aankomst van den Pruissischen generaal *Bülow*, in stilte de stad verlieten — de verjaardag is gevierd van Neerlands verlossing van de fransche overheersching, *openlijk*, door het uitsteken van de vaderlandsche vlag, het beplanten van het klokkenspel en het houden zeer groote pauzes, *innerlijk* door dankbare gesprekken en herinneringen aan die dagen van angst, maar ook tevens van verlossing en herstelling.

— De oostenrijksche prins *Felix van Schwartsemberg*, is den 22sten dezer, na eenig verblijf te Berlijn, van daar naar Dresden vertrokken. De koning van Pruissen heeft hem met de zeer adelaars-Orde, zwarte kleur, bescheiden.

— Den 25sten is te Berlijn aangekomen, de fransche gezant aan het Petersburger hof, maréchal *Maison*, alsmede de fransche gezant aan het Zweedsche hof, markies *St. Simon*, komende van Stockholm.

— Door den belgischen oorlogs-minister, *Evain*, is dezer dagen aan den aannemer *Bauers*, onderhands, de levering vergund van het brood voor de garnizoenen van Antwerpen, Mechelen, Brussel en Leuven, gedurende het volgende jaar, à 15 centimes per ration. Dit voorregt, ten koste der overige aannemers, heeft aanleiding gegeven tot klagten hunnerzijds, hebbende deze laatste zich daarop eenen tijd de dagbladen bediend, en zu nadelijk bij eene petitie zich tot de kamer van afgevaardigden gewend, onder aanbod van het brood tegen 12 centimes per ration te leveren, en met verzoek, dat voortaan alle leveranties, volgens de wet, openlijk mogten worden aanbesteed. Volgens sommigen zou de minister *Evain* te kennen gegeven hebben, dat, zo de kamer hem over deze zaak te hard viel, hij zijne demissie zou geven; volgens anderen zou hier de voorzigtigste partij gekozen en den koop met *Bauers* verbroken.

— Volgens *l'Emancipation* zijn dezer dagen te Brussel een zestal officieren, kapiteins en luitenants, waaronder vier van de jagers te paard, die op een drinkmaal zich vergeten en *leve de Prince van Orange* geroepen hebben, op bevel van den belgischen oorlogsminister, op non-activiteit gesteld geworden.

— De Engelsche berigten tot den 27 dezer behelzen niets belangrijks. Ter beurze van den vorigen dag waren genoteerd: de 3 pCt. gecons. 88; de Holl. Werk. Schuld 2½ pCt. 49⅜; 5 pCt. 97½; Portugal 69¾.

'S GRAVENHAGE, den 28sten November.

Deze dagen is alhier aangekomen de heer *W. G. Dedel*, Nederl. zaakgelastigde aan het Britsche hof, wiens terugkomst in geen verband met de staatkunde staat; bevindende zich de heer *S. Dedel*, Ned. gevolmagtigde bij de Londensche conferentie, nog altijd te Londen.

— Men vernomt dat de Regering op de bedenkingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ten aanzien der begrootingswetten, heeft geantwoord, en dat alzoo waarschijnlijk eerstdaags de beraadslagingen over de voordragten daaromtrent kunnen worden te gemoet gezien.

— Reeds is in de afdeelingen van de Tweede kamer onderzocht geworden het ontwerp van wet tot het leggen van een accijs op de steenkolen. Behalve de algemeene bedenkingen over het belasten van brandstoffen, hebben de aanmerkingen van de leden vooruamelijk geloopen over de vraag, of de steenkolen, een buitenlandsch voortbrengsel, al dan niet, in juiste evenredigheid met het binnenlandsch product, den turf, belast waren, en zeer verschillend was het geoordeeld dat men daarover uitte.

Eenige leden toch bewerden, dat de steenkolen te laag waren belast, in vergelijking met den turf, dewijl laatstgemeld voortbrengsel, als een tak van nijverheid, aan landbouw en de binnenlandsche scheepvaart bevorderende, meer bescherming dan het buitenlandsch voortbrengsel schijnt te verdienen. Men meende namelijk, dat men wel bij de belasting in aanmerking moest nemen, dat de turf, noch in warmtekracht, noch in duurzaamheid, met de steenkolen vergeleken kan worden; dat door de voorgestelde belasting het inlandsch voortbrengsel met ruim een vierde deel ten voordeele van het buitenlandsche gedrukt zou worden; dat daarbij nog komt, dat de turf alleen door eenen moeijelijken en kostbaren arbeid verkregen wordt, waarbij de voorgedragene wet nog een aantal lastige en belemmerende formaliteiten zal voegen, en niet te spreken van de schade door misluking van fabrikaadje, of door toevallen van vorst en regen, waaraan de veenman is blootgesteld, terwijl niets van dit alles op de eenmaal ingevoerde steenkolen kleeft; dat de waarde van de grondstof der turfsoorten binnenlands blijft; dat vele binnenlandsche arbeiders tot de bereiding worden gebruikt, en in alle gevallen de arbeiders, gedurende het werk, hunne verteringen binnenlands maken; dat de inlandsche scheepvaart bij uitsluiting daardoor een aanzienlijk middel van bestaan vindt; dat de andere accijnsen daardoor mede worden gedragen; dat die accijnsen in verhouding hier zeer zwaar zijn; dat vooral door dit laatste de mededinging van den turf tegen de steenkolen moeijelijker wordt, dewijl de inkomende regten met den accijs niet noodzakelijk zullen vermeerderen; dat de ongelijkheid te groter wordt, wanneer men overweegt, dat de remissien op den turf verminderd zijn, terwijl die op de steenkolen gelijk gebleven zijn, niettegenstaande de grootere vermindering op deezelve, waardoor nog zoo veel te grooter de gunst voor de steenkolen is. Alle deze redenen deden vele leden met den wensch besluiten, dat de steenkolen-accijns verhoogd mogt worden.

Van een geheel ander begrip waren andere leden, die zich ook tegen de voordragt verklaarden, maar zulks omdat de steenkolen te hoog belast waren, want dat bij den hoogen accijns nog komt het inkomend regt, hetwelk het bezwaar op de schaalkolen, en evenredig op de maatkolen, tot op twee derden haarer waarde doet klimmen. Men kon niet aannemen, dat men door verhooging van belasting op de steenkolen het verbruik derzelve moet trachten te verminderen, om aan de eerde dat van den turf meer en meer aan te moedigen; de steenkolen zijn, aldus merkte men aan, zoo om den minderen omvang voor de bewaring en berging, als om derzelver warmtekracht, en de bonwoorde opzer schoorsteenen en stookwerktuigen, onmisbare behoeften van eerste noodzakelijkheid, en het zou genoegzaam te wenschen zijn, dat zij in de huishoudingen algemeen door den turf werden vervangen, en alzoo de lage verveningen hoven zuite aangemoedigd, hetgeen van dezelven verdringing het gevolg zou worden, daar de brandstof uit de hooge veenen te omslagtig is, dan dat men in onze steden overal daarvoor bij de particulieren de vereischte genoegzame bewaarplaatsen zou kunnen vinden. Men hield het er voor, dat het verbruik van den turf desniettemin toch eene, schoon veel kostbaarder, eerste behoefte voor kenkens, als anderzins, blijft, en om het bruikbaar residu van doof holen, enz., hetgeen bij achterblijft; maar het zou al te nadeelig werden, indien men door de overbelasting der steenkolen derzelver bijzonder gebruik wilde tegengaan. Daarbij werd nog gevoegd, dat de steenkolen niet onbepaald kunnen bezwaard worden, in het belang der gebruikers en der fabrikanten, welke die brandstof ter vervaardiging van hun fabrikaat niet kunnen missen, vooral niet, omdat de gewone ijzersmeden niet onder het getal der fabrikanten opgenomen kunnen worden om mede in de vrijdommen te deelen, waarvan het gevolg is, dat de accijns van de steenkolen op den landbouw zal terug werken, en op andere bedrijven, waarbij ijzeren gereedschappen te pas komen. Het is uit dien hoofde, dat, wat de fabrikanten betreft, men in het oog moest houden, dat, indien al de voor hen zoo aanmerkelijk verminderde accijnsen op zich zelven dragelijk zoude zijn, dezelve, ter zake van het aantal steenkolen in hunne fabrijken benoodigd, in verband gebragt met het inkomend regt, tot een aanzienlijk bezwaar moet aangroeijen. Het is om alle deze redenen, dat men op de vermindering der belasting aandrong, of wel de afschaffing van het inkomend regt voor het minst aanraadde.

Bovendien werd algemeen aangemerkt, dat de wetten op turf en brandstoffen gezamenlijk ten uitvoer gelegd, of wel te gelijk ter zijde gelegd moesten worden; de invoering van den eenen accijns buiten den anderen achterwege onaannemelijk. Voorts heeft men aanmerkingen in het midden gebragt omtrent

den te verleenen vrijdom aan fabrijken, welken vrijdom men voor een hoeger bedrag aan klokgieterijen, fabrikanten van stoomwerktuigen, enz., wenschte toegestaan te zien.

Ook deze bedenkingen maken tegenwoordig het onderwerp der overwegingen van de regering uit, en kunnen de antwoorden te dien aanzien worden te gemoet gezien.

DUITSCHLAND.

Frankfort, den 26sten November.

Men heeft te München berigten uit Napoli ontvangen van den 30sten der vorige maand, welke de belangrijke tijding verneden, dat het Grieksche ministerie eene geheele verandering heeft ondergaan. De ministers *Rhizos*, *Psichas* en *Praides* zijn uitgetreden en aan dezelve het gezantschap te Londen opgedragen. Tot hoofd van het nieuw ministerie, dat is, tot voorzitter van den raad en minister van binnenlandsche zaken is benoemd *Koletti*; tot minister van financien *Thoochanis*, van onderwijs en eeredienst *Schinas*, terwijl *Mavrocordato* tot den minder belangrijken post van minister van buitenlandsche zaken en dien het Huis des Konings is overgegaan. Het bestuur van oorlog zoude aan den overste *von Kleturo*, die zich thans voor de werving in Beijeren bevindt, dadelijk na zijne terugkomst, worden toebetrouwd. Bij de menigte scheen deze wijziging eenen goeden indruk te hebben gemaakt, vooral daar *Koletti* als het hoofd der nationale partij beschouwd wordt en de algemeene achting geniet. — Over het lot der gevangene samenzweerders was bij het afzenden dezer berigten nog niet beslist.

— De vergadering der Keur-Hessische standen heeft op den 23sten dezer, den Keurprins haar advies aan de hoogere aangeboden. Hetzelve is over het geheel in eenen vredelievenden geest gesteld, alhoewel hier en daar in sterke uitdrukkingen de bemoeijenissen der standen, om de algemeene belangen te behartigen, wel zeer hoog worden aangeprezen, terwijl men niettegenstaande van de verdachtheid des volks aan het Vorstelijk Huis, onderscheidendheden, al mogt er ook tusschen de vertegenwoordiging en het bestuur eenige stoornis heerschen, de duurste verzekering te geven. Dit laatste heeft den Keurprins gelegenheid gegeven, om zich stellig te verklaren, dat er van eene zoodanige afscheiding tusschen den Vorst en het ministerie, gelijk hier scheen bedoeld te worden, nimmer eenig spoor had bestaan, en geheel buiten de bedoeling van beide lag.

Nog denzelfden dag is de zitting door den regeringscommissaris tot den 18 februarij van het volgend jaar geschorst.

— Het Wurtembergsch regeringsblad maakt een besluit der hoogere hoofdsvergadering van den 14den dezer openbaar, waarbij de uitgave der *Neuker Zeitung* wordt verboden, en aan hare redacteuren gedurende vijf jaren alle deelneming aan dagbladen wordt ontzegd.

— Te Weenen waren den 19den de fonden geboteerd: 5 pCt. Metall. 95; Partial. 131¼; Bankbill. 54¼; Bankact. 1198.

Letterkundig Bericht.

HISTOIRE DE LA CIVILISATION MORALE ET RELIGIEUSE DES GRECS, par P. VAN LIMBURG BROUWER, *Professeur d'Histoire, etc. Première partie contenant les siècles héroïques. Tome premier.* A Groningue, chez W. VAN BOEKEREN, 1833. ƒ 4,00.

De hooggeleerde Schrijver, van het werk, dat wij alhier aankondigen, schijnt het zich ten doel te hebben gesteld, ons met de zedelijke en godsdienstige beschaving van de voornaamste volken der oudheid, beurtelings nader bekend te maken. Evenals hij vroeger een opzettelijk onderzoek aan de Egyptenaren wijdde, wordt ons thans het resultaat zijner nasporingen omtrent de zedelijke toestand der inwoners van Griekenland aangeboden. En inderdaad, het onderwerp is eene zorgvuldige behandeling dubbel waardig, daar het boven vele anderen het voorregt van nieuwheid heeft, en, behalven tot de verspreiding van duistere denkbeelden strekken kan tot het wegen van voorbeoordeelen, die loon eener oppervlakkige beschouwing zijn ontstaan, uit vooroordeelen eene zogenaamde philosophie zich poogden tot wederlegging gevolgen heeft bedacht. Voor degenen die het over bedoelde geschrift, *over het verband tusschen de godsdienstige en zedelijke beschaving der Egijpienaren* kennen, zouden wij volstaan met te zeggen, dat ook dit, behoudens de meerdere optwikkeling waartoe de rijkdom van bronnen aanleiding geeft, in denzelfden geest en trant is ontworpen; voor anderen moeten wij er bijvoegen, dat de schrijver ook hier onderzocht de zedelijke en godsdienstige beschaving der Grieken, volgens echte bronnen, vooral ieder afzonderlijk, daarna in onderling verband, na [illegible] gevolgtrekkingen uit erkende daadzaken afleidt, daarbij nauwkeurig letkende op den invloed van de gehoorteground, de luchtstreek, de gesteldheid der beurtenissen en eindelijk het voorbeeld van volksleiders, op de zedelijkheid kunnen uitoefenen; dat hij ten aanzien der godsdienstige beschaving de denkbeelden der Grieken over den aard en het wezen der Goden, over hunne betrekkingen tot de menschen, over den eeredienst dien men hen schuldig was, en over alle daaraan verwante onderwerpen, zal trachten na te sporen; dat eindelijk het onderzoek naar de wederkeerige werking en invloed van zeden en godsdienst tot de bereiking van het hoofddoel, dat is, tot de getrouwe schildering van beider eigenlijken toestand en waarde zal moeten leiden. Om in dit veel omvattend werk de verschillende tijdperken behoorlijk te onderscheiden, en vooral de trapsgewijze ontwikkeling des te beter te kunnen gadeslaan, heeft de schrijver zijn onderzoek in twee hoofddeelen gesplist, waarvan het eene de zoogenaamde heiden-eeuwen ten onderwerp heeft, het andere het Grieksche volk op zijnen hoogsten trap van luister, onder het bestaan der republieken, zal schetsen.

Het boekdeel, dat thans het licht ziet, bepaalt zich tot het eerste dier tijdperken, en levert daarvan niet anders dan de enkele beschouwing der zedelijke beschaving. Om de naauwkeurig te leeren kennen wordt er een kaardrijks- en Geschiedkundig Overzigt van Oud-Griekenland vooraf gezonden; vervolgens de zedelijke toestand, zoo in het algemeen, als met betrekking tot bijzondere neigingen, afgeschilderd, en eindelijk een allerbelangrijkst onderzoek ingesteld, naar den invloed en de leeringen van hen, die, hetzij als stichters van staten, hetzij als gewaande teeken der Godheid, aan de zeden eene merkbare rigting hebben gegeven. Men zal ons niet vergen, dat wij, naar dit weinige, in vergelijking van al wat het gehoele ontwerp omvat, een beslissend oordeel vellen, doch hetgeen vroeger uit dezelfde pen is gevloeid, strekt ten waarborg dat dit oordeel mannen afkeurend zal zijn. Voor zoover wij eenige hoofdstukken, die weinig meer dan eene inleiding omvatten, tot maatstaf mogen nemen, hebben wij daarin gevonden, belangrijke resultaten, die echter door hun verband met het volgende, eerst hunne volle waarde zullen verkrijgen, juiste en nieuwe inzigten door eene gezonde kritiek verkregen, en het een en ander gestaafd door een schat, ja door eenen verbindenden schat, van belezenheid. Zulks door bijzonderheden aan te toonen gedoogt het bestek van een dagblad niet. Het zij dus genoeg, dat de schrijver overtuigend heeft bewezen, hoezeer men van het regte spoor afdwaalt, wanneer men in de enkele lichtstralen, die de geschiedenis van het Oud Grieksland oplevert, niet de eerste kiemen eener naderende ontwikkeling, maar de weerglans eener vroegere beschaving meent te zien. Het was hierop dat wij doelden, toen wij straks zeiden, dat dit werk vooroordeelen zoude doen verdwijnen, uit eene oppervlakkige beschouwing voortgesproten; en wij zeiden dit te eerder, omdat zulks kennelijk eene der bedoelingen van den schrijver was. Zelfs indien wij ons eene aanmerking veroorloofden, zoude het deze zijn, dat die bedoeling wat al te duidelijk doorstraalt. Wij hebben dit opgemerkt daar, waar het gold de hoofdtrekken van het Grieksch karakter te schetsen, en waar dezelve in een al te ongunstig licht, voor 't minst te na aan de Barbaarschheid grenzende, werden afgeschilderd; en het heeft ons leed gedaan, omdat het in 't oog loopende der gezegde bedoeling, bij min verlichten, tot het vermoeden van vooringenomenheid aanleiding konde geven, en den schrijver eene zijner waardigste belooningen, het overtuigend gezag, aan eene geheel onpartijdige voordragt eigen, deed ontvallen. Het zij intusschen verre, dat deze bedenking aan de waarde van het onderzoek het gewigt zoude ontnemen, want wij herhalen het, de aangeboden resultaten zijn op goede oordeelkunde gevestigd, en wij wenschen dan ten slotte, dat de schrijver de kracht moge hebben, het zoo goed aangevangen werk, tot algemeen nut, ten einde te brengen.

Het oogmerk, waarmede dit geschrift in de Fransche taal werd uitgegeven, is allezins te billijken; evenwel twijfelen wij, of dit besluit volkomen doel zal treffen. Onze naburen, vooral de Franschen, zijn zoo zeldzaam gewoon bij anderen leering te zoeken, en hoe vele onzer langenoten zullen niet van het voorregt bereid zijn, dat zij de vrucht op hunnen bodem gewas, ten vollen, dat is, met regt verstand, kunnen genieten! De uitgever zoude zich in eenen echt nationalen geest verdienstelijk maken, wanneer hij, in het belang van deze, ook het oorspronkelijk opstel het licht deed zien. Hij heeft thans zorg gedragen, dat de uitvoering aan de belangrijkheid van het werk beantwoordde.

160ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

Zevende Trekking, Geene.
Achtste — No. 13,128 ƒ 1,000.

LIEFDE GIFTEN.

bij de ondergeteekenden ontvangen ten behoeve van den ongelukkigen Hanenhier [illegible], die op den 2 Augustus ll., nabij *Axel* in *Zeeuwsch-Vlaanderen*, door het omverwaaijen [illegible] van het gebint zijner Beste Armen verloren heeft

Uit Breda, van J. M. . . . . ƒ 15,00.
Bedrag der vorige opgaven . . . » 345,92.
Totaal . . . ƒ 360,92.

Breda, den 29 November 1833.

BROESE & COMP.

Beurspryjs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, *den 28sten November.*

Nederlandsch. pCt.	laagste koers	hoogste koers	koers 4½ uur	pCt.	laagste koers	hoogste koers	koers 4½ uur
Werkel. schuld 2½	49 3/16	49 5/16	49 5/16	Cert. ditto 18 21/22 . 5	92⅞	92⅞	92⅝
Dito dito 5	93½	93 9/16	93½	Obl. te London. 5			
Uitgestelde dito . . .	1 25/32			Certif. te Hamb. 5			
Kansbill. dito.	22⅛	22⅛	22⅛	Inschrijv. Assig. 6	65⅝		
Amort. Syndic. . 2½	88 7/16	88⅞	88 7/16	Certificat. dito. . 6	65⅝		
Dito dito . . 3½	72			Polen.			
Schatkistbiljett. . 6	102⅜	102½		Aand. Lodt. f. 300.	108½		
Oorlogslasten. . . 5	100 3/16			Pruissen.			
Leening 1831. . . 6	103			Dito dito R. 50. . .	91	91¼	
Handel-Maats. . 4½	98⅛	98⅜	98⅛	Oostenrijk.			
Frankrijk:				Dito dito *f* 100. . .			
Inschr. Grootb. 3				Dito dito » 250. 4			
Engeland.				Metalliek 5	92½	92⅝	92 9/16
Dito per 12 Aug. 3				Dito Lond. gen. 5			
Spanje.				Dito. 2½			
Certificat. Amst. 5	56⅞	57⅛	57⅛	Oblig. *Goll & C.* 5	95¾		
Ditto *f* 1000. . . 5	36 2/16	36⅜	36 1/16	Dito. 4	82		
Uitgest. 3 pc. Sch. 5	11½	11⅝	11½	Cert. Stadsb. dit. 2½			
Cert. Bons Lond. 5				VVeen. Bankact. 5			
Napels.				Denemarken.			
Certificat. *L & B* 5				Leening te Lond. 3			
Ditto *Falc. & C.* 5				Brazilien.			
Leen. Lond. *R.* . 5				Ditto *Rotschild.* 5	66		
Portugal.				Gibraltar.			
Oblig. *Hope* 1796. 5	101⅛			Ditto te London. 5			
Dito dito 18 3/32 . 5	101½						

*** Heden verloste voorspoedig van eene welgeschapene *DOCHTER*, G. W. H. M. DE WAAL, geliefde Echtgenoot van

Mr. J. H. TELDERS.

Breda, den 26. November 1833.

*** Men vraagt in de Stad *'s Hertogenbosch*, een bekwaam APOTHEKERS-GEZEL, voorzien van goede Getuigschriften, tegen den 20sten Januarij 1834; - Adres bij de Boekhandelaars en Courantiers E. LION & ZONEN, te *'s Hertogenbosch*, onder lett. L. Brieven *franko*.

*** De *ONROERENDE GOEDEREN*, nagelaten door wijlen den Hoog Wel-Geboren Heer LUDOLPH DIEDERIK WILLEM CAREL BARON VAN TENGNAGELL, gewoond hebbende en overleden te *Arnhem*, en door de Hoog Wel-Geboren Vrouwe MARIA ELIZABETH CORNELIA BARONESSE DOPFF, douairière van den Hoog Wel-Geboren Heer JAN LOUIS TIMON BARON VAN TENGNAGELL, gewoond hebbende te *Luik* en overleden te *Kamerrijk*, waarvan de inzet ten overstaan van den Notaris Mr. J. DE ROO, te *Tiel*, heeft plaats gehad den 20sten November ll., ingevolge de gedane aanroncen in de *Haarlemsche-*, *Arnhemsche-* en *Bredasche Couranten*, zijn gebragt tot de navolgende prijzen, als:

ONDER HUMPT:

Drie perceelen BOUWLAND, te zamen groot 8 bunders, 72 roeden, 90 ellen, in perceelen op *f* 5,940.

De massa der gemelde perceelen op *f* 6,480.

10 perceelen WEILAND, te zamen groot 28 bunders, 2 roeden, 50 ellen, in perceelen op *f* 10,090.

De massa dier perceelen op *f* 12,860.

ONDER GELLICUM:

5 perceelen WAARD en WEILAND, met een HUISJE en ERVE, te zamen groot 15 bunders, 6 roeden, 30 ellen, in perceelen op *f* 6,580, de 1ste massa op *f* 5,900, de 2de massa op *f* 980, en de generale massa op *f* 7,300.

ONDER BERGEN:

2 perceelen WEILAND, te zamen groot 9 bunders, 61 roeden, 90 ellen, in perceelen op *f* 3,000.

De massa dezer perceelen op *f* 4,200.

ONDER RHENEN:

2 perceelen WAARDEN, te zamen groot 8 bunders, 12 roeden, 27 ellen; benevens 1 bunder, 55 roeden, 60 ellen, WILGENBOSCH, in massa voorgebragt op *f* 4,040.

½ gedeelte in de GROVE, SMALLE- en KRUITENDE TIENDEN, gaande uit 6 Tiend-blokken, onder *Humpt* op *f* 6,000.

De finale toewijding zal plaats hebben, op Woensdag den 4den December 1833, des namiddags ten vier uren, ten huize van den Heer J. L. ROESINK, in *den Gouden Leeuw*, te *Tiel*. — Nadere informatien zijn te bekomen bij den Heer VAN TENGNAGELL DE RAAD, Hoofd-Inspecteur der Belastingen, wonende te *Haarlem*, den Heer G. J. WALTERS, te *Arnhem* en bij voornoemden Notaris DE ROO, te *Tiel*.

De Griffier bij het Vrederegt te *Tilburg*, zal aldaar, op Maandag den 2den December 1833, 's middags om 12 ure, voor het Logement *DE ZWAAN*, om komptant geld aan den meestbiedende publiek verkoopen:

1°. Een schoon bruin Duitsch RIJ-PAARD, oud tusschen 7 en 8 jaren

2°. — ——— —— RIJ-PAARD, oud 8 jaren. — En

3°. — ——— ——— ——— langstaart, oud 7 jaren.

De laatste ook zeer goed geschikt voor Rijtuig.

TE HUUR OF TE KOOP:

Twee naast aangelegene HUIZEN, in het beste van de plaats, wijk kerk N°. 1335, te *Tilburg*, waarin verscheidene Onder- en Boven-Kamers, STALLING, REMISE en verdere Getimmerten, vrije PLAATS, groote TUIN, die uitkomt aan den Steenweg op *Breda*, waarin eene zeer uitgebreide Affaire kan gedreven worden; te aanvaarden naar overeenkomst. - Te bevragen bij den eigenaar J. A. VAN MEURS, Az., in N°. 1335. Brieven *franko*.

Tilburg, den 22. November 1833.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office, voor Passagiers en Goederen.

De Stoompacketten der General Steam Navigation Company, in bovengemelde Dienst, vertrekken geregeld iederen Woensdag en Zaturdag van *Londen* en *Rotterdam*.

Het vertrek van *Rotterdam* is bepaald op:

Zaturdag den 4. December, des morgens ten 7 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten voorsd. {W. SMITH & COMP. en P. A. VAN ES.

Bij N. VAN DER MONDE, te *Utrecht*, komt heden van de pers en in algemeen verkrijgbaar:

I. AANTEEKENINGEN op eene Reize naar *Switzerland* en *Lombardijen*, in 1829, door Mr. F. H. C. DE LELLIS, met eene Voorrede van den Hoogleeraar G. MOLL, te *Utrecht*, met platen, titel en vignet, gr. 8°, velin papier . *f* 3,75.

II. ONRUST en VERTWIJFELING, of *de Kracht van het Geweten*; oorspronkelijk Tooneelspel in IV bedrijven door Mr. VAN KORTSVELD VAN ARENDEN, opgedragen aan Z. K. H. den Prins *van Oranje*, op post formaat . . . . . » 1,25.

III. PHILOSOPHIE DE KANT, ou principes fondamentaux de la Philosophie transcendentale par CH. VILLERS, 2 parties complets 2e édit. revue et augmentée, gr. 8°, papier velin » 4,50.

Nog wordt bij *denzelven* met het beste gevolg gedebiteerd:

IV. VERSLAG van de *Maatzichte*, welke gedurende het jaar 1829 epidemisch geheerscht heeft; door Dr. P. J. BEEK, gr. 8°, met tabel . . . . . » 0,90.

V. ANTIGONUS DE MAKKABEËR, of *de Strijd voor den Tempel*; treurspel door B. W. A. E. SLOET VAN DEN BEELE, gr. 8°, in cartonnenband op schrijfmedium . . . » 2,40.

VI. PROEVE DER WERKDADIGE DOORZIGTKUNDE, *om voor zich de zamenstelling te regelen, en naar de natuur te teekenen*; naar het Fransch door C. KRAM. Tweede druk, gr. 8°, met 47 platen . . . . . » 2,50.

VII. NOUVEAU RECUEIL DE FABLES DE LA FONTAINE, les plus familières, Mises à la portée des Enfants, et Suivies des FABLES DE FLORIAN, les plus simples, par un ami des Enfans, kl. 8°. . . . . » 0,30.

Door aankoop van dit laatste werkje algemeen gevorderd, is de prijs van 40 op 30 cts verminderd; bij getallen voor Scholen voor eene billijke prijsdaal.

BERIGT VAN UITGAVE.

Van een NIEUW FRANSCH-NEDERDUITSCH en NEDERDUITSCH-FRANSCH WOORDENBOEK, dat door W. J. Tanma te *Zutphen*, in twee Deelen, in gr. 8°, zal uitgegeven worden, tegen den gereduceerden prijs van negen *Carolijn* per vel. Opdat men over de waarde van het Werk eenig kunnen oordeelen heeft de uitgever eenige afgedrukte bladen van hetzelve ter inzage gelegd bij sommige Heeren Boekhandelaars, vermeld op de alom verzondene proeve van bewerking.

BIJ BROESE EN COMP., TE BREDA,

IS VERKRIJGBAAR:

I. Bredasche Arrondissements Schrijf-Almanak,

voor het gemeen jaar 1834,

voorzien van een Naamregister van Administrateurs, Ingenieurs en Judicieele Ambtenaren, Landelijke Regten der Heeren, Maatschappijen en Leden der Kollegiën in de Stad en Arrondissement *Breda*; benevens eene opgave der Kermissen, Paarden- en Beestenmarkten; de op- en ondergang van Zon en Maan, de Eclipsen enz. Het varen der Beurtschepen en Marktschuiten, het rijden der Diligences, de aankomst en het vertrek der Posten, en verder al hetgeen men in eenen compleeten Schrijf-Almanak verlangt . . . . . à 25 cent.

II. Bredasche Almanak,

voorzien van hetzelfde NAAM-REGISTER en al hetgeen in eenen gewonen *Huis-Almanak* behoort, op het papier . . . à 17½ cents.

III. idem, gewone dubbele Almanak;

voorzien van Verhalen, Vertellingen, Anecdoten en Historie, enz. enz. op ordinair papier . . . . . à 20 cent.

IV. idem enkele Almanak . . . . . à 10 cent.